
Jiří Najvar

V Ý R O Č N Í
C E N Y
O S A

Při poslechu vážné hudby pro mě mizí čas

Skladatel, sbormistr i dirigent Jiří Najvar patří k nejvýraznějším mladým představitelům české klasické hudby. Za svoje autorské dovednosti byl oceněn v rámci Výročních cen OSA. Říká, že největší inspirací jeho tvorby se stala příroda. K té, stejně jako k hudbě v něm už od dětství pěstovala lásku jeho babička.

PŘIPRAVIL: JOSEF MARTÍNEK

Vášim oborem je skládání vážné hudby. Čím si vás právě klasička získala?

Od raného dětství jsem propadl hudbě. Babička se mnou často zpívala lidové písně a pěstovala ve mně přirozenou hudebnost – obvykle jsme chodili na dlouhé procházky přírodou, která se pak pro mě po duchovní sféře stala jednou z nejvýraznějších inspirací. Jsem ovlivněn jak folklorem, tak „kostelní“ hudbou, kterou jsem slyšel, když jsem s babičkou navštěvoval mši svatou. Tam jsem také začínal jako zpěvák a následně jako sbormistr v chrámovém sboru – schole v Lichnově. Na základní umělecké škole jsem vystřídal několik nástrojů včetně flétny (zobcové, příčné) i klavíru. I tam mě držela sborová tvorba a vokální díla, proto jsem se začal věnovat zpěvu intenzivně i sólově. V hodinách klavíru u Evy Březinové jsem miloval hlavně Mozarta a Dvořáka, kteří mi učarovali na dlouhou dobu. Při poslechu vážné hudby pro mě mizí čas. Přestávám jej vnímat a to je skutečně vzácný okamžik, ve kterém se dostávám do vyšších sfér.

Vzpomenete si na svoje skladatelské začátky?

Zapísal jsem si melodie z rádia, které jsem pak hrál své mamince, to byla sranda. Pak jsem začal tvořit klavírní skladby. Na konzervatoři v Ostravě, kterou jsem absolvoval pod pedagogickým vedením Milana Bächorka, se mi svět artificiální hudby otevřel v obrovských rozměrech. Najednou jsem měl možnosti, o kterých jsem ani netušil, že existují – například komponovat pro různá nástrojová tělesa, která na

škole za dob mých studií působila, seznámit se s většinou hudebních stylů a žánrů, vytvářet elektroakustické a multi-mediální kompozice.

Co vás při procesu skládání nejvíc inspiruje?

Největší a nejsnazší inspirací je pro mě text. Myslím si, že mou hlavní doménou se časem stane vokální, sborová, vokálně-instrumentální a operní tvorba. Ať už duchovní, či světská. Poezie a nádherná slovní spojení – to je jako voda na můj mlýn. Na druhou stranu, když jsem tvořil Štrambercké obrázky – instrumentální suitu, která získala ocenění v mezinárodní skladatelské soutěži Generace – a mnoho dalších čistě instrumentálních programních skladeb, hlavním inspiračním zdrojem se mi staly dlouhé a ničím nerušené pobyty v okolní přírodě. Například zurčení havírenské studánky, šum lesa ve větru, zpívající ptáci či lesní zvěř a ticho.

Jak ve vašem případě vlastní proces skládání probíhá?

Když komponuji, nejdůležitější pro mě je zapomenout všechny melodie, které jsem kdy slyšel a znal, a nechat proudit originální nápady, které potřebují volný průchod myslí. Nejlépe se mi komponuje v noci, kdy se hladina kolektivního vědomí sníží na co možná nejnižší stupeň. Soustřeďuji se na atmosféru, ve které chci, aby skladba byla – jestli má být pozitivní, tklivá, pestrá nebo meditativní. Také je pro mě důležité, jestli skladbu píšu pro někoho

Foto: Petr Klapper

nebo k nějaké události. Tam jsou pak dány parametry interpreta nebo zadavatele.

Jakého úspěchu ve své skladatelské kariéře si dosud nejvíc vážíte, na co jste nejvíce hrdý?

Je to objednávka Petra Nekorance. Tento úspěšný tenorista si u mě objednal kantátu, kterou následně uvedl ve světové premiéře na jednom z největších festivalů klasické hudby v Česku, a to Dvořákově Praze, na debutovém koncertě v září 2017. Kromě Ubi caritas pro tenor a varhany do své dramaturgie zařadil také mé Ave Maria, které zaznělo v jeho provedení za doprovodu varhan také poprvé. Vážím si i toho, že jsem již za dob studií na JAMU mohl uvést řadu svých oper (např. Zhasnutí, Peřiny, Vítězství nad Sluncem, Ve tmě květiny nerostou).

V rámci Výročních cen OSA jste zvítězil v kategorii Nejúspěšnější mladý autor vážné hudby. Co pro vás takové ocenění znamená?

Je to pro mě velká motivace. Komponovat novou hudbu, kterou můžete promlouvat k lidem, má velký smysl. Pakliže toho máte hodně na srdci, hudební jazyk je jedním z prostředků, jak se vyjádřit. Toto ocenění mi dává šanci motivovat i své kolegy, mladé skladatele, kteří často nevědí jistě, jestli touto cestou jít, a hledají alternativy, které by jim poskytly existenční jistoty. Doufám, že cena přinese do mého života nové uspokojivé skladatelské projekty.

Kromě skládání hudby se zabýváte také dirigováním, vystudoval jste JAMU v Brně. Kde vás v této roli můžeme vidět?

V současné době jsem uměleckým

vedoucím a sbormistrem dvou sborů – mužského sboru moravských učitelů a ženského sboru Ferdinanda Vacha v Brně. Od října ještě nastupuji na studia Hudební fakulty AMU, kde se budu věnovat dirigování.

Jaká přání a profesní plány máte do budoucna?

Do mého života vždy vstoupí nějaká hudební příležitost, která mě naplňuje, a proto moc neplánuji. Přál bych si, aby s mou prací byli spokojeni interpreti, protože skladatelské řemeslo, partitura a interpret jsou spojené nádoby. Jsou samozřejmě vize, kterými se nechávám unášet, ale nerad bych prozrazoval něco, co by se pak nemuselo splnit. Vždy mě fascinovala velká vokálně-instrumentální díla. Třeba mě v roli skladatele nebo dirigenta něco podobného potká. ☒